

Restaurování pušky s křesadlovým zámkem

Petr Moudrý

Jedním z přírůstků minulého roku do fondu palných zbraní Vojenského historického ústavu byla jednuška s křesadlovým zámkem, kompletně překrytá masivem dřeva. Evropské proveniencí s dobou vzniku okolo roku 1730. Celkové zakrytí kovových ploch zbraně včetně jejích funkčních částí je zcela neobvyklé. Zřejmě to byla zakázková práce na objednávku zadavatele. V historii produkce palných zbraní můžeme vysledovat zapážbení celkově vyrobené z kovu, slonoviny, obložené kostí či plátky parohu, ale celkové překrytí veškerých vnějších součástí ořechovým masivem, a to včetně funkčních, je přinejmenším zcela neobvyklé. Ve sbírkovém fondu VHÚ není srovnávací materiál potřebný pro celkové restaurování.

Zbraň má ráži hladké hlavně 16,7 mm a celkovou délku 1460,5 mm. Dřevo na povrchu bylo vytvarováno jednak jako celkový překryt z jednotlivých dílů, jednak slepením ploch klíhem nebo začepováním do kovu dřevěnými čípky. Na ploše výběžku dnového šroubu zcela chyběla profilovaná krycí destička. Také jeden z dvojice šroubů zámkové desky postrádal svůj původní dřevěný překryt. Puška jako konstrukční zajímavost bude vystavena v budoucí expozici muzea, a proto musela projít kompletními restaurátorskými zásahy. Po podrobném průzkumu, který zjistil stav poškození, a fotodokumentaci byla zvolena metoda veškerých zásahů. Ta respektovala co největší zachování původních povrchů. Především šelakové politury, která je zachována téměř z 80 % plochy. Nejprve byl demontován od zapážbení zámeček, a to následně až na jednotlivé díly.

Pohled na středovou část pušky před restaurováním.

Z vnitřní kovové zámkové desky nelze bezpečně demontovat vrchní překryt s průchozími napevno přilepenými dřevěnými čepy bez narušení povrchu. Proto k celkovému odstranění koroze došlo pouze mechanickou cestou, odleštěním jemnými kartáčky s příměsí oleje a pemzy. Ostatní, pouze železné, součásti byly zbaveny korozních produktů v lázni chelatonu, opláchnuty, vysušeny a namatovány podle původní podoby povrchu z výroby. Dále veškeré kovové součásti prošly závěrečnou stabilizací tanátováním, a to opakovaně dvakrát. Po vysušení mají příjemné, mírně namodralé zbarvení, které koresponduje s původním povrchem. Tímto technologickým procesem restaurování prošly také oba připěňovací šrouby, spoušť a čepy. Pro doplnění chybějících dřevěných součástí bylo použito původní, vyzrálé

Demontovaný kryt vnitřní části zámečku před celkovým restaurováním.

Zámeček po restaurování.

Pod středovou částí pažby je zcela nově vyrobená destička, která překrývá výběžek dnového šroubu.

Dřevěné krytky hlav šroubů po restaurování.

dřevo přes sto let staré. Vyhovuje svou strukturou, vyzrálostí a je zcela stabilní. Prohnutý kryt výběžku dnového šroubu byl vytvarován podle zachovalé základny v pažbě. Profi- lované plošky podle překrytu hlavně a místo pro připevnění vrtem podle zalomeného zbytku kovového závitu. Ještě zbývalo vyrobit krytku zadního šroubu, která má tvar klínu a zasouvá se zespodu směrem od lučičku zbraně. Vzhledem k zatmavnutí staršího dřeva se téměř dokonale povedlo sjednotit povrchovou úpravu s okolní pažbou a naaplikováním šelakové politury. V současnosti je zbraň připravena k deponování.

Ústí pušky po celkovém restaurování.

Střední část pušky po restaurování.